

Інформація про стан охорони праці в ЦДПУ ім. В. Винниченка

У Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка працює служба охорони праці. Згідно Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти (Наказ МОН №1669 від 26.12.2017 р.), в університеті проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності викладачів і співробітників, здійснюється перевірка знань з ОП викладачів і працівників АГЧ (<https://www.cuspu.edu.ua/ua/normatyvni-dokumenty#glava13>). Інструкції з ОП для конкретних лабораторій, кабінетів, майстерень знаходяться за посиланням: <https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1vzP6-MZdwAb9HwobjnXEIiBw1vCQu9p3>.

Зокрема, при прийомі на роботу всі працівники проходять попередній медичний огляд. Для працівників, зайнятих на роботах з підвищеною небезпекою і шкідливими умовами праці, проводиться періодичні медичні огляди в медичному закладі згідно договору.

Інструктажі з охорони праці та безпеки життєдіяльності для співробітників університету:

Вступний інструктаж проводиться зі всіма працівниками при прийомі на роботу інженером з охорони праці.

Первинний інструктаж проводиться з викладачами та співробітниками на робочому місці завідувачами кафедр і керівниками структурних підрозділів.

Повторний інструктаж проводиться на робочому місці один раз на шість місяців або там, де робочий процес пов'язаний з небезпечними та шкідливими для здоров'я факторами, – один раз на три місяці.

Позаплановий та цільовий інструктажі проводяться у разі необхідності.

Інструктажі з охорони праці та безпеки життєдіяльності для студентів університету:

Вступний інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності зі студентами проводиться при зарахуванні до університету та перед початком навчальних занять один раз на рік. Службою охорони праці проводиться навчання з кураторами груп, які в свою чергу інструктують здобувачів освіти перед початком навчального року. Програма вступного інструктажу розробляється в закладі освіти на основі орієнтовного переліку питань вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності для здобувачів освіти. Програма та порядок проведення вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності затверджуються наказом керівника закладу освіти.

Запис про вступний інструктаж робиться на окремій сторінці журналу обліку навчальних занять.

Первинний інструктаж проводиться на початку занять у кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, спортзалі, наприкінці навчального року перед початком канікул, а також за межами навчального закладу, де

навчальний процес пов'язаний з використанням небезпечних або шкідливих для здоров'я факторів.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводять викладачі, куратори груп. Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності, який проводиться перед початком кожного практичного заняття (практичної, лабораторної роботи тощо), реєструється в журналі обліку навчальних занять, виробничого навчання на сторінці предмета в розділі про запис змісту уроку, заняття. Первинний інструктаж проводиться перед виконанням кожного завдання, пов'язаного з використанням різних матеріалів, інструментів, приладів.

Позаплановий інструктаж з безпеки життєдіяльності зі студентами та аспірантами проводиться у разі порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці, безпеки життєдіяльності, що може призвести чи призвело до травм, аварій, пожеж тощо, зміни умов виконання навчальних завдань (лабораторних робіт, виробничої практики), нещасних випадків.

Цільовий інструктаж проводиться зі студентами, аспірантами у разі організації позанавчальних заходів (екскурсії, спортивні змагання тощо). Реєстрація первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки життєдіяльності проводиться в журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів здобувачів освіти з безпеки життєдіяльності, що зберігається в кожному кабінеті, лабораторії, майстерні, спортзалі тощо.

Комісія з охорони праці та безпеки життєдіяльності створена згідно Закону України «Про охорону праці» (ст. 17), КЗпП України (ст. 161) та Колективного договору між адміністрацією і профспілковим комітетом ЦДПУ ім. В. Винниченка. Комісія з ОП спільно з адміністрацією закладу освіти постійно працює над вирішенням проблеми створення безпечного освітнього середовища для студентів і працівників закладу вищої освіти. Питання охорони праці постійно знаходяться в центрі уваги профспілкового комітету. Зокрема, перед початком кожного навчального року перевіряється стан охорони праці в усіх приміщеннях (пожежна та електробезпека, наявність інструкцій з охорони праці у навчальних кабінетах і лабораторіях, медичних аптечок тощо), контролюється процес підготовки до функціонування університету в осінньо-зимовий період, атестація робочих місць, наявність спецодягу та мийних засобів для працівників АГЧ.

Комісія з охорони праці проводить роз'яснювальну роботу серед співробітників педагогічного університету з метою ознайомлення зі змінами в законодавстві та поліпшення умов праці; роз'яснювальну роботу серед працівників університету про їхні права, обов'язки і гарантії у галузі охорони праці тощо.

Згідно Державних санітарних норм, правил, гігієнічних нормативів (санітарних норм), тобто обов'язкових для виконання нормативних документів, що визначають критерії безпеки та (або) нешкідливість для людини факторів навколишнього середовища і мікрокліматичні вимоги щодо забезпечення **оптимальних чи допустимих умов життєдіяльності людини**:

– **температура** на непостійних робочих місцях (наприклад, в коридорах) має бути не менше, ніж +18°C;

– температура на постійних робочих місцях (зокрема на кафедрах та інших підрозділах університету, а також в навчальних аудиторіях) має бути не менше, ніж +21-23°C;

– **відносна вологість**: оптимальна – 40-60 %, допустима – до 75 %;

– **газовий склад повітря** у навчальних приміщеннях (який суттєво залежить від вентиляції, провітрювання приміщень тощо);

Примітка 1. При тиску 760 мм рт. ст. до складу атмосфери біля поверхні Землі входять: азот – 78%, кисень – 21%, інертні гази – 1% (вуглекислий газ – 0,03%). Зменшення вмісту кисню внаслідок неякісно облаштованої або відсутньої природної чи штучної вентиляції приміщень до 17% навіть без збільшення концентрації вуглекислого газу призводить до посилення дихання, зниження гостроти зору, порушення координації рухів, виникнення почуття слабкості, сонливості, запаморочення тощо.

Збільшення вмісту вуглекислого газу до 1 % має невеликий вплив на самопочуття дорослої людини, але призводить до частішого дихання та зниження працездатності при збільшеному навантаженні на всі органи. При подальшому збільшенні вмісту вуглекислого газу в повітрі, що вдихається, самопочуття різко погіршується, дихання стає важким і частішим, працездатність значно знижується, людина може втратити свідомість (наступає отруєння).

– **організація правильного освітлення** природним і штучним способами має велике санітарно-гігієнічне значення, бо сприяє підвищенню продуктивності праці.

Примітка 2. Світлове відчуття, яке викликає оптична частина спектра електромагнітних хвиль довжиною від 0,38 до 0,77 мк, оцінюється світловим потоком Φ , за одиницю якого прийнято люмен (лм). Поверхнева щільність світлового потоку, що припадає на одиницю площі, називається освітленістю. За одиницю освітленості E прийнято люкс (лк), що дорівнює освітленості, створеній світловим потоком $\Phi = 1$ лм, рівномірно розподіленим на площі $S = 1$ м².

$$E = \Phi/S$$

Орган зору людини здатний бачити об'єкт при освітленості від 0,1 до 100000 лк. Видимість будь-якого предмета на робочому місці залежить від освітленості, розміру предмета, його яскравості, контрасту тощо. Тому для створення оптимальних умов зорової роботи слід враховувати не лише кількість та якість освітлення, а й колір оточення. Так, при пофарбуванні інтер'єра виробничого чи житлового приміщення світлими кольорами завдяки збільшенню кількості відбитого світла рівень та рівномірність освітлення цього приміщення підвищується на 20–40% (при такій само потужності джерел світла), а різкість тіней зменшується. Найкращим видом природного освітлення приміщень вважається бокове лівостороннє із застосуванням сонцезахисних пристроїв. Природне освітлення має важливе фізіолого-гігієнічне значення для людини: воно сприятливо впливає на органи зору, стимулює фізіологічні процеси, підвищує обмін речовин. Сонячне випромінювання зігріває та знезаражує повітря, очищаючи його від збудників багатьох хвороб, наприклад, від вірусів. Природне світло має позитивну психологічну дію, створюючи для людини відчуття безпосереднього зв'язку з довкіллям.

Природному освітленню властиві такі недоліки, як непостійність протягом доби та року, нерівномірність розподілу в приміщенні, можливість створення ефекту засліплення тощо. На рівень освітленості приміщення у разі його освітлення природними джерелами впливають такі чинники: світловий клімат; площа та орієнтація світлових отворів; ступінь чистоти скла у світлових отворах; колір стін і стелі приміщення; наявність предметів, що закривають вікно із середини та ззовні.

Оскільки природне освітлення непостійне впродовж дня, його кількісна оцінка проводиться за відносним показником – коефіцієнтом природного освітлення (КПО):

$$КПО = (E_{вн} / E_{зовн}) 100\%$$

де: $E_{вн}$ – освітленість у даній точці всередині приміщення, що створюється світлом неба (безпосереднім або відбитим); $E_{зовн}$ – освітленість горизонтальної поверхні, що створюється у той самий час ззовні світлом повністю відкритого небосхилу (лк).

Нормованими значеннями КПО для роботи, яка вимагає високої розпізнавальної здатності, є 2-5%, тобто допустимим значенням КПО є мінімальний показник 2%. (Довідка: якщо приміщення буде повністю прозорим, то КПО буде наближатися до 100%).

Розрахунок природного освітлення полягає у визначенні площі світлових отворів (вікон) згідно з нормованим значенням КПО, значення якого впливає на теплозбереження. Адже надмірна кількість світлових отворів призводить до втрат енергоресурсів.

Отже, комісія з охорони праці профспілкового комітету здійснює контроль за дотриманням адміністрацією університету законодавства про ОП, створенням безпечних і нешкідливих умов праці, належних виробничих і санітарно-побутових умов. Водночас, Профспілковий комітет здійснює систематичний контроль не тільки за виконанням Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, а й відслідковує результати діяльності комісії з охорони праці.

Комісія з охорони праці профспілкового комітету звертає увагу на те, що здоров'язбережувальне безпечне освітнє середовище потребує догляду та відповідного насичення. Зокрема, працівникам АГЧ необхідно постійно здійснювати технічний контроль за станом території та приміщеннями закладу вищої освіти (стін, стелі, вікон, дверей, меблів, електромережі, водогону, каналізації, системи опалення, фізкультурного обладнання тощо).

При облаштуванні території ЗВО варто уникати усіх можливих факторів ризику (наявність отруйних рослин на ділянці, можливість проникнення небезпечних відвідувачів тощо).

При облаштуванні приміщень ЗВО особливу увагу слід приділяти якості матеріалів, з яких виготовлене різноманітне обладнання, їх відповідності санітарно-гігієнічним нормам.

Результатом впровадження комплексного підходу до організації роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності у педагогічному університеті стане забезпечення комфортних умов праці усім співробітникам та формування всебічно розвиненої активної особистості кожного здобувача вищої освіти.

Голова комісії з охорони праці



Царенко О. М.